ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

С.Д.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РК

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

Кафедра: *Қоғамдық денсаулық сақтау*

Тақырыбы: Медицина саласындағы Нобель сыйлығын алған жұмыстар.

Орындаған: Әлімхан С
Топ: 13-001-01
Факультет: ҚДС
Тексерген: Жакупова М.Н

Алматы-2018ж

Жоспар

1. Нобель сыйлығы туралы
2. Үміткерлерді іріктеу
3. Медицина саласында 2000-шы жылмен 2017 жылдар арасындағы Нобель сыйлығын алған ғалымдар.

- Физиология және медицина саласындағы Нобель сыйлығы (швед. Nobelpriset i fysiologi eller medicin) — Физиология және медицинада салаларында ғылыми жетістіктерге жеткені үшін Стокгольмдегі Швед корольдық ғылым академиясымен берілетін жоғары сыйлық.
- Сыйлық швед химигі **Альфред Нобельдің** (1896 жылы қ.б.) 1895 жылғы өсиеті бойынша химиядан, физикадан, әдебиеттен, физиология және медицинадан жоғары жетістіктерге жетуі үшін және бүкіл әлемде бейбітшілікті орнату бойынша берілетін негізгі бес сыйлықтын қатарына кіреді.
- Физиология және медицинадан алғашқы Нобель сыйлығы **Эмиль фон Берингке** берілді. Әрбір сыйлық иегері медальға, дипломға және соммасы жыл сайын өзгерілетін ақшалай сылыққа ие болады. Мараппаттау рәсімі жыл сайын Швецияның астанасы Стокгольм қаласында 10 желтоқсан күні өткізіледі.

Үміткерлерді іріктеу

- Нобель қорының жарғысына сәйкес, кандидаттарды ұсынуы мүмкін тұлғалар төмендегідей :
- 1.Корольдік Швед ғылым академиясының мүшелері;
- 2.Медицина саласындағы А. Нобель еске алу сыйлығының комитетінің мүшелері
- 3.Медицина саласы бойынша Нобельді еске алу сыйлығының лауреаттары;
- 4.Швеция, Дания, Финляндия, Исландия және Норвегия жоғары оқу орындары мен колледждердің тиісті пәндер профессорлары болып тұрақты жұмыс істейтіндер;
- 5.Ғылым академиясы арқылы таңдалған кем дегенде алты жоғары оқу орны немесе орындарында тиісті кафедралардың басшылары;
- 6.Академия ұсыныстары қабылдануға тұрарлық деп есептейтін басқа ғалымдар.
- 5 және 6-тармақтарында аталған оқытушылар мен ғалымдардың таңдауға қатысты шешімдер, қыркүйек айының соңына дейін жыл сайын қабылданады.

Медицина саласында 2000-шы жылмен 2017 жылдар арасындағы Нобель сыйлығын алған ғалымдар.

- **2000 жыл**
- **Арвид Карлссон, Пол Грингард,Эрик Кендэл**

- **Жүйке жүйесінде дабылдың түрленуіне қатысты ашылулары үшін.**
- **2001жыл**
- **Леланд Хартвелл, Тимоти Хант, Пол Нерс**

- **Жасуша циклінің негізгі реттегіштерін ашқаны үшін.**

- **2002 жыл**

Сидней Бреннер, Роберт Хорвиц, Джон Салстон

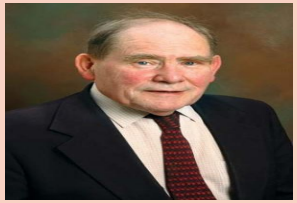
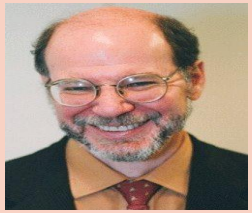

- **Мүшелердің даму және апоптоз тетіктерінің генетикалық реттелу мәселелері саласындағы жаңалықтар үшін.**

- **2003 жыл**
- **Пол Лотербур, Питер Мэнсфилд**

- **магнитті-резонансты томография әдісін ашқаны үшін.**

- **2004 жыл**
- **Ричард Эксел, Линда Бак**

- **Зерттеу барысында иіс сезу рецепторларын және иіс сезу мүшелер жүйесін ұйымдастырғаны үшін.**

- **2005 жыл**
- **Барри Маршалл, Робин Уоррен**

- **Helicobacter Pylori бактериясының гастрит, асқазан жарасы және ұлтабар жарасы пайда болуына әсері туралы жұмысы үшін.**

- **2006 жыл .Эндрю Файер, Крейг Мелло**

- **Белгілі бір гендердің қызметін бәсеңдету әсері — РНК-интерференциясын ашқаны үшін.**

- **2007 жыл . Марио Капекки,Мартин Эванс, Оливер Смитис**

Тышқандарда эмбриондық бағаналы жасушалар арқылы нақты ген модификацияларын жүргізу принциптерін ашқаны үшін.

- **Харальд цур Хаузен (сыйлықтың 1⁄2-і)**
- **Жатыр мойыны қатерлі ісігінің пайда болуына әкелетін. адам папилломавирусын ашқаны үшін.**

- 2008 жыл
- Франсуаза Барре-Синусси (сыйлықтың 1⁄4-і), Люк Монтанье (сыйлықтың 1⁄4-і)
- АИВ-ты ашқаны үшін.

- 2009 жыл .Элизабет Блэкбёрн, Кэрол Грейдер, Джек Шостак

- Теломерлер хромосомаларын және теломеразаферментін қорғау тетіктерін ашқаны үшін.

- **2010 жыл. Роберт Эдвардс . In vitro жасанды ұрықтандыру технологиясы үшін.**

- **2011 жыл. Жюль Хоффман (сыйлықтың 1⁄4-і), Брюс Бетлер (сыйлықтың 1⁄4-і)**

- **Туа біткен иммунитеттің белсендірілуін зерттеудегі жұмысы үшін.**

- **Ральф Стайнман (сыйлықтың 1⁄2-і; қайтыс болғаннан кейін[118])**
- **Дендриттік жасушаларды ашқаны үшін және жүре пайда болған иммунитетті үшін зертеудегі маңызы.**

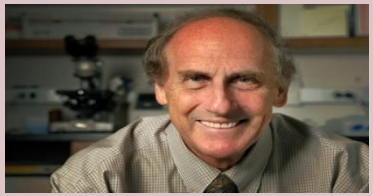

- **2012 жыл. Джон Гёрдон, Синъя Яманака**

- **Даму және индукцияланған бағаналы жасушаны алу биологиясын дамытқаны үшін.**

- **2013жыл . Джеймс Ротман, Рэнди Шекман, Томас Зюдхоф**

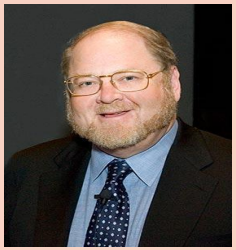

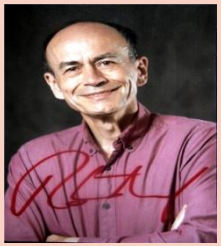

- **Біздің жасушаларымыздағы негізгі тасымалдау жүйесі — везикулалық тасымалдауды реттеу механизмін ашқаны үшін**

- **2014 жыл. Джон О’Киф, Мей-Бритт Мозер, Эдвард Мозер**

- **Мидағы орынды анықтау жүйесін құрайтын жасушаларды ашқаны үшін**

- **2015 жыл .Уильям Кэмпбелл,Сатоши Омура.**

Олардың дөңгелек жәндіктерге туындаған инфекцияға қарсы жаңа терапиясы үшін

- **Ту Юю, Безгекпен күресте жаңа терапияға қатысты оның жаңалықтары үшін**

- **2016 жыл.Йошинори Осуми.Аутофагия механизмдеріне қатысты ашылулары үшін**

- **2017 жыл Джеффри Холл (1945),Майкл Росбаш (1944),Майкл Янг(1949)**

- **Цираган ритмі басқаратын молекулярлық механизмдерді табқаны үшін**

Назарларыңызға рахмет!